

Legea privind protecția avertizorilor de interes public, decriptată de specialiștii firmei Mușat & Asociații. Legislația actuală consolidează și îmbunătățește protecția conferită persoanelor care efectuează rapoarte, spun avocații. Există însă riscul unor abuzuri în măsura în care prevederile legale nu sunt aplicate cu responsabilitate

Experții în Drept constată că Legea 361/2022 privind protecția avertizorilor de interes public aduce o serie de îmbunătățiri, pentru a eficientiza modalitatea de raportare a încălcării legii. Cu titlu de exemplu, [Alexandru Terța](#), Partener Mușat & Asociații, menționează faptul că au fost abrogate dispozițiile care reglementau, acum, cumulativ sau alternativ, la canalele de raportare interne, externe sau divulgarea publică. „Întotdeauna, în ceea ce privește modalitatea de raportare, este încurajată, însă nu impusă, modalitatea raportării interne, anterior unei raportări prin intermediul canalelor externe. Divulgarea publică este, de asemenea, condiționată de anumite aspecte, respectiv utilizarea acestei modalități de raportare ulterior raportării interne sau externe și doar în anumite situații expres prevăzute de lege”, subliniază avocatul.

Prin noul cadru legislativ, este reglementată obligativitatea identificării sau instituirii unor canale interne de raportare și stabilirii unor proceduri de raportare internă inclusiv pentru persoanele juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați.

„Nu în ultimul rând, prin Legea nr. 361/2022 a fost extinsă sfera de protecție a persoanelor care efectuează rapoarte, fiind instituite măsuri de sprijin și protecție precum: exonerarea de răspundere pentru încălcarea restricțiilor privind divulgarea de informații impuse prin contract sau prin lege și asigurarea confidențialității identității în toate cazurile de raportare”, completează Partenerul Mușat & Asociații.

Legea nr. 361/2022 transpune Directiva Europeană 2019/1.937 și constituie un cadru general de protecție a persoanelor care raportează încălcări ale legii, produse sau susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat. „Actul adoptat de Parlament preia astfel principiile și mecanismele concepute de Directiva, implementându-le în legislația națională”, nuanțează **Alexandru Terța**.

În plus, legea aduce la îndeplinire jalonul 430 din Planul Național de Redresare și Reziliență, Componenta C14. Buna guvernare. Reforma 6. Intensificarea luptei împotriva corupției.

Potrivit art. 36 din Legea nr. 361/2022: „Obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare potrivit cap. III - Raportarea prin canale interne de raportare, în ceea ce privește persoanele juridice de drept privat care au între 50 și 249 de angajați, intră în vigoare la data de 17 decembrie 2023”.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Protecție sporită pentru avertizori

Noul cadru legislativ stabilește ca avertizorul de interes public este persoana fizică ce efectuează o raportare sau divulga public informații referitoare la încălcări ale legii, obținute în context profesional.

Ștefan Diaconescu, *Managing Associate Mușat & Asociații*, amintește faptul că, „pentru rigurozitate, legea definește contextul profesional ca fiind reprezentat de activități profesionale, actuale sau anterioare, de orice natură, remunerate sau nu, desfășurate în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, în baza cărora persoanele pot obține informații referitoare la încălcări ale legii și pot suferi represalii în caz de raportare a acestora”.

În acest context, avertizori de interes public pot fi funcționarii publici, de exemplu. Este vorba despre persoana investită, prin numire într-o funcție publică din structura unei autorități sau instituții publice, cu prerogative în realizarea competenței acestora, în regim de putere publică, având ca scop realizarea unui interes public.

De asemenea, avertizori de interes public pot fi persoanele care desfășoară o activitate independentă, în înțelesul art. 49 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; dar și acționarii, persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administrație; candidații ale caror raporturi de muncă nu au început încă și care efectuează raportări/divulgări publice în legătură cu informații obținute în timpul procesului de recrutare, precum și persoanele al căror raport de muncă/serviciu a încetat; sau persoanele care raportează informații privind încălcări ale legii în mod anonim.

„Legislația actuală consolidează și îmbunătățește protecția conferită persoanelor care efectuează raportări, inclusiv prin instituirea unor garanții suplimentare ce consolidează un nivel ridicat de protecție. Practic, au fost introduse o serie de noutăți având ca scop protejarea avertizorilor, încurajându-se construirea unui climat de integritate”, explică **Ștefan Diaconescu**.

Opiniile unor profesioniști care ocupă poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmărește teme dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

Obligații pentru mediul public și privat

Odata cu adoptarea noului act normativ, legiuitorul a prevazut în cuprinsul acestuia o serie de obligații atât în sarcina autorităților, instituțiilor publice și altor persoane juridice de drept public, persoanelor juridice de drept privat, dar și a autorităților ce au competențe în materie.

Alexandru Terța indica în acest sens faptul ca, atât în sfera mediului public, cât și în cazul persoanelor juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați, subzista obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare și de a stabili proceduri de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente.

„Atât entitățile publice cât și cele private au obligația de a evidenția, într-un registru ținut în format electronic, toate raportările primite, de a menține statistici cu privire la raportările care privesc încălcări ale legii și de a păstra raportările pentru o perioadă de 5 ani, la expirarea careia acestea vor fi distruse, indiferent de suportul pe care sunt păstrate. Obligația păstrării confidențialității revine persoanei desemnate să soluționeze raportarea, dar și oricărei alte persoane la care raportarea a ajuns din eroare. De asemenea, nu poate fi ignorată obligația comunicării eventualei soluții de clasare către avertizorul în interes public, desprinsă din caracterul imperativ al prevederilor art. 11 alin. (5) din Legea nr. 361/2022”, detaliaza *Partenerul Mușat & Asociații*.

Totodata, interlocutorul ^{Biz}**Lawyer** punctează faptul ca obligația de a identifica sau de a institui canale interne de raportare și de a stabili procedurile de raportare internă și pentru efectuarea de acțiuni subsecvente este prevăzută în sarcina tuturor persoanelor juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajați.

„Printre obligațiile instituite în sarcina acestor entități juridice, menționăm obligația de a evidenția, într-un registru ținut în format electronic, toate raportările primite, obligația de a menține statistici cu privire la raportările care privesc încălcări ale legii, obligația de a păstra raportările pentru o perioadă de 5 ani, la expirarea careia acestea vor fi distruse, indiferent de suportul pe care sunt păstrate, obligația de a asigura confidențialitatea informațiilor primite”, atrage atenția **Alexandru Terța**.

În privința autorităților competente să primească raportări privind încălcări ale legii, avocatul subliniază ca sunt reglementate obligația de a primi, examina și răspunde la raportări, obligația de a efectua acțiuni subsecvente, obligația de a asigura confidențialitatea, păstrarea raportărilor o perioadă de cinci ani de la momentul înregistrării, menținerea contactului cu avertizorul în interes public și informarea acestuia cu privire la modalitatea de soluționare a raportării.

„De asemenea, aceste autorități au obligația de a publica pe pagina de internet a instituției, într-o secțiune separată, ușor de identificat și de accesat, anumite informații referitoare la condițiile instituite de lege pentru a beneficia de protecție, informațiile de contact pentru efectuarea raportării, procedura aplicabilă, informarea avertizorilor în interes public cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personale, măsuri reparatorii și modalități de asigurarea protecției împotriva represaliilor etc. Deși obligațiile instituite de legiuitor în sarcina fiecărei componente a acestui mecanism menit să contribuie la consolidarea unui cadru de conformitate par să fie suficient de clare, practica va demonstra în ce măsură destinatarii acestor norme juridice au înțeles și aplicat principiile și regulile transpuse în legislația națională”, comentează **Alexandru Terța**.

Orice încălcare a prevederilor Legii nr. 361/2022 poate atrage, după caz, o răspundere civilă, disciplinară, contravențională sau chiar penală.

„Nesocotirea obligației de instituire a canalelor interne de raportare constituie contravenție sancționabilă cu amendă între 3.000 și 30.000 de lei, aceeași sancțiune fiind prevăzută de lege și pentru refuzul nejustificat de a răspunde solicitărilor Agenției Naționale de Integritate și altor autorități competente în materie vizând transmiterea

unor documente și informații necesare soluționării raportării. De asemenea, nerespectarea prevederilor vizând conceperea, instituirea și gestionarea modalității de primire a raportărilor, astfel încât să fie protejată confidențialitatea identității avertizorului în interes public și a oricărei părți terțe menționate în raportare și să fie împiedicat accesul la raportare al personalului neautorizat, constituie contravenție sancționabilă cu amenda de la 4.000 la 40.000 lei”, detaliază **Ștefan Diaconescu**.

Cea care are competența de constata și sancționa contravențiile prevăzute de lege este Agenția Națională de Integritate. „Raspunderea penală poate interveni atunci când o faptă contrară prevederilor Legii nr. 361/2022 se suprapune asupra modelului abstract conferit de o normă penală, îmbracând astfel trasaturile esențiale ale unei infracțiuni (e.g. abuz în serviciu, omisiunea sesizării ș.a.), legea privind protecția avertizorilor în interes public neconstituind ea însăși o lege penală”, precizează avocatul.

Citește și

[→ Cum vad avocații evoluția sectorului de Real Estate & Construction în 2023 | O incursiune în piața, alături de M Dobrescu, Partener Mușat & Asociații și o discuție despre climatul de business, oportunități și modul în care clienții adaptează noilor realități: ”În ciuda contextului politic și economic, a valului de scumpiri și a unor previziuni ușor p vedem ca dezvoltatorii și investitorii nu se lasă descurajați, fiind luate în calcul proiecte noi chiar din primele luni al](#)

[→ Cei mai buni avocați în domeniul marilor, remarcați de WTR 1000, ediția 2023. Tuca Zbârcea & Asociații, Sim Baciș și Ratza & Ratza rămân lideri pe segmentele analizate, o bună expunere pentru Mușat, Schoenherr, ZRVP și Dinca & Asociații](#)

Puncte sensibile

Cei doi experți **Mușat & Asociații** apreciază faptul că textul actual al legii transpune dispozițiile Directivei europene în normele naționale, însă nu reglementează într-o manieră comprehensivă toate situațiile și problemele care pot fi incidente în practică.

De altfel, în procesul de legiferare au fost exprimate mai multe opinii critice asupra formei inițiale a legii, care au determinat anumite modificări ale actului normativ.

Avocații atrag atenția că va fi necesară o aplicare responsabilă a prevederilor legale de către toate persoanele vizate de actul normativ în discuție, astfel încât să fie menținut în permanență un just echilibru între interesul public pe de o parte și drepturile și interesele legale ale persoanelor vizate de raportări pe de altă parte.

De asemenea, pentru a preîntâmpina riscul unor situații abuzive a fost reglementată drept contravenție raportarea nereală, constând în faptul de a raporta informații privind încălcări ale legii, cunoscând că acestea sunt nereale, dacă faptul nu a fost săvârșit în astfel de condiții încât să constituie infracțiune.

„Practica și evidența însă dificultățile probatorii pe care le presupune uneori demonstrarea cunoașterii caracterului nereal al informațiilor raportate, existând așadar riscul unor abuzuri în măsura în care prevederile legale nu sunt aplicate cu responsabilitate”, concluzionează **Alexandru Terța**.

[*Intra pe LadyLawyer.ro și afla mai multe despre activitatea, preocupările și proiectele doamnelor avocat din cele mai importante firme de pe piața locală*](#)